

Nyhetsbrev mars 2023

Arbeid med naturmangfoldsplan

Halden kommune har nå startet arbeidet med å lage en temaplan for naturmangfold. Denne planen blir til i samarbeid med Aremark, Marker og Aurskog-Høland kommuner. Dette blir Norges første interkommunale plan for naturmangfold. Det ble arrangert et folkemøte i kommunestyresalen 7. mars. Mange interesser var representert, og gav oss innspill til oppstarten av planarbeidet.

Vi vet at vi allerede har mye god kunnskap. Likevel er det noen kunnskapshull, og det er behov for en rekke tiltak knyttet til arter, naturtyper og lokaliteter. Et planutkast blir utarbeidet i løpet av våren, og når dette foreligger blir det en høringsrunde med berørte interesser.

Viltforvaltning

Rådyr: I jaktåret 2022 ble det rapportert inn 346 felte rådyr av en kvote på 1198.

Hjort: I jaktåret 2022 ble det rapportert inn 15 felte hjort av en kvote på 16. Hjortebestanden er voksende, og det legges opp til et større jaktuttak i høstens jakt, bl.a. for å forebygge beiteskader.

Elg: I jaktåret 2022 ble det rapportert inn 115 felte elg av en kvote på 207. Alle elgvald i Halden er enige om å redusere avskyting til høstens jakt, som følge av at elgbestanden har gått ned.

Tilrettelegging for hekkeområde for Vipe

Arten er i sterk tilbakegang med 75-80 % og har nå status kritisk truet. I Halden er det kun registrert 4-5 hekkelokaliteter. Vipa trenger åpne arealer med lav vegetasjon i hekketida. Ho hekker tidlig, i april – mai og legger egg rett på bakken, helst på jordbruksareal. Vipene samarbeider for å oppdage og beskytte seg mot rovdyr og fugler.

I samarbeid med Birdlife Halden vil gjerne kommunen ha hjelp av bøndene til å registrere reir.

Bønder som har reir på sine jorder bes være positive til at Birdlife kan gå ut å sette opp en brøytestikke ca. 50 cm fra reiret slik at dere kan kjøre utenom reiret med redskapen.

Viper som holder seg på samme avgrenset område over dager er mulige reirlokalteter. Birdlife tar seg av jobben med å finne reiret.

Ser du vipe på ditt jorde send en kartreferanse til kari.schjerpen@halden.kommune.no

Brenning av avfall

Halden kommune har vedtatt en lokal forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner. Hensikten med forskriften er å fremme helse, trivsel og miljø for kommunens innbyggere gjennom å redusere luftforurensing og samtidig sikre bedre avfallshåndtering og ressursanvendelse av brennbart avfall. Faren for brann vil også reduseres som følge av forskriften. Det er fortsatt lov å brenne rent trevirke i vedovn innendørs, og på grill, bålpanner og lignende. I spredtbygde strøk med mer enn 100 m mellom boligene er det tillatt å brenne små mengder hageavfall som f.eks. tørr kvist.

Brenning av avfall og søppel er ellers ikke tillatt etter forurensningsloven. Den som produserer næringsavfall, dette gjelder også for jordbruks- og skogbruksnæringen, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning. På den måten får vi utbyttet ressursene som ligger i avfallet, og vi unngår unødvendig forurensning.

[Mer informasjon om den lokale forskriften finner du her](#)

Huskeliste før våronna når det gjelder tilskudd og krav

- Det skal aldri jordarbeides nærmere enn 2 meter fra nedløpskummer og utløp, heller ikke i våronna – miljøkrav 1.
- For å lett høstharve til høstkorn/fangvekster eller pløye på arealer som drenerer til et dråg, må du sørge for at du har gras i dråget der det graver (grasdekte vannveier) – miljøkrav 2.
- For å lett høstharve til høstkorn/fangvekster eller pløye, så må du sørge for at du har buffersone langs vassdrag dersom den naturlige kantsonen er smalere enn 8 meter - miljøkrav 3. Buffersonen kan bestå av gras (i 6 meters bredde for å oppnå RMP-tilskudd) eller 20 meter stubb.
- Dersom flom fører til erosjon må du etablere 6 meter grasdekt kantsone der det er nødvendig – miljøkrav 4.
- Fornyng av eng i erosjonsklasse 3 og 4 må skje på våren – miljøkrav 5. Høsten begynner etter første innhøsting jfr. [miljøkravveilederen s. 4 og 12](#).
- Disponer husdyrgjødsel klokt, og ta hensyn til at du ikke kan molde den ned på høsten på flomutsatt areal eller på arealer i erosjonsklasse 3 og 4 – miljøkrav 4 og 5. Husk at du kan få RMP-tilskudd til gras på arealer med erosjonsrisiko 2 m/dråg, 3 og 4.
- Gjødslingsplan må være på plass.

- Husk å føre plantevernjournal fortløpende gjennom vekstsesongen.

Gjødslingsplan

Gjødslingsplan er obligatorisk for alle som disponerer jordbruksareal og som har rett til produksjonstilskudd. Gjødslingsbehovet må være beregnet etter gyldige jordanalyser (ikke eldre enn 8 år). Det skal være med kart som viser skiftene. For å ha en gyldig gjødslingsplan må beregningsgrunnlaget være tilgjengelig. Husk å ta med husdyrgjødsel og evt. slam i planen dersom det er aktuelt.

Plantevernjournal

Mattilsynet har varslet at de kommer til å ha fokus på kontroll av vannjournal i plantevernjournalen i år – det er de som er kontrollmyndighet av den delen av plantevernjournalene.

[Usikker på hva vannjournalen skal inneholde? Sjekk informasjon fra NLR](#) (der finner du også mal for plantevernjournal og gode råd) og Mattilsynets

[Veileder for tiltak som gir avgiftsreduksjon ved bruk av plantevernmidler.](#)

Regionalt miljøtilskudd 2023 – ny veileder

Statsforvalter har nå gjort ferdig nytt regionalt miljøprogram for kommende 4 års periode. Veileder for regionale miljøtilskudd for jordbruket i Oslo og Viken 2023 er derfor klar. I år er veilederen tilgjengelig som pdf og i en veileder-kart-app. De foreløpige satsene finner dere i veiledningsheftet. Endelige satser blir bestemt i starten av februar i 2024.

[Veileder for regionale miljøtilskudd i jordbruket, Oslo og Viken, \(pdf.-versjon som også kan lastes ned\)](#)

[Veileder – kart- app](#)

Det er lurt å gjøre seg kjent med tilskuddsordningenes muligheter og begrensinger før våronna. Legg spesielt merke til:

- Soner for pollinerende insekter. Tidligere ble det gitt tilskudd for å kombinere pollinatorvennlige vekster i grasdekt kantsone. I år må du velge enten grassone eller pollinatorsoner. Nytt i år er at det gis tilskudd for å skjømte naturlige blomsterrike kantsoner.
- «Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer» er nå avgrenset til å kun gjelde flomutsatte arealer. Det gis derfor ikke tilskudd for kun vassdragsnært areal inntil 50 meter.
- Kantsone i eng langs kanten mot vassdrag
- Nedfelling og nedlegging av husdyrgjødsel er delt inn i to forskjellige tiltak
- Fangvekster i korn skal fra i år søkes som enten:

- «fangvekster som underkultur» eller
- «fangvekster sådd etter høsting», altså mer logisk enn det har vært tidligere.
- Merk at det er tillatt å lett høstharve til fangvekster sådd etter høsting, men da må du huske på 60/40-regelen og at du ikke får RMP-tilskudd til «ingen jordarbeiding om høsten» på arealet du harver.
- Dersom du sår fangvekster som består av minst tre plantefamilier, så kan du i tillegg søke om ekstra tilskudd for «fangvekster med høy diversitet».
- Bruk av egenprodusert kompost – nytt tiltak
- Miljøavtale utgår
- Husk å sjekke ut klimarådgiving!

Veileder for forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket

[Dokumentet inneholder svar på ofte stilte spørsmål om miljøkravene.](#)

[Sjekk i kartet om du omfattes av miljøkrav sone 1 \(lysegrønn farge\) eller 2 \(mørkegrønn farge\).](#)

Miljøkravsonen 1 (lys grønn farge i kartet)	Miljøkravsonen 2 (mørk grønn farge i kartet)
1. Det skal ikke jordarbeides nærmere enn to meter fra nedløpskummer for overflatevann og grøfteutløp.	1. Det skal ikke jordarbeides nærmere enn to meter fra nedløpskummer for overflatevann og grøfteutløp.
2. Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten. Ved jordarbeiding på arealet som drenerer til/heller mot dråget, skal drågene ha minst 6 meter permanent grasdekke. Ved lett høstharving er det tilstrekkelig med minst 6 meter stubb i dråget.	2. Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten. Ved jordarbeiding på arealet som drenerer til/heller mot dråget, skal drågene ha minst 6 meter permanent grasdekke.
3. Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka jord.	3. Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka jord.
4. Flomutsatte arealer skal ikke jordarbeides om høsten. På flomutsatte arealer der flom medfører erosjon skal det være 6 meter varig vegetasjon i tillegg til 2 meter vegetasjonssone.	4. Flomutsatte arealer skal ikke jordarbeides om høsten. På flomutsatte arealer der flom medfører erosjon skal det være 6 meter varig vegetasjon i tillegg til 2 meter vegetasjonssone.
5. Fulldyrka mark med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4) skal ikke jordarbeides om høsten. Lett høstharving til høstkorn eller høstoljevekster tillates likevel på arealer som ikke er omfattet av miljøkrav 2, 3 og 4. For å sikre god etablering av høstvekster må de sås senest innen 20. september.	5. Fulldyrka mark med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4) skal ikke jordarbeides om høsten. Lett høstharving til høstkorn eller høstoljevekster tillates likevel på arealer som ikke er omfattet av miljøkrav 2, 3 og 4. For å sikre god etablering av høstvekster må de sås senest innen 20. september.
	6. Minst 60 % av foretakets fulldyrkede areal skal overvintre med plantedekke tilsvarende stubb, gras, direktesådd fangvekst eller direktesådd høstkorn. Lett høstharving tillates likevel til høstkorn eller høstoljevekster. For å sikre god etablering av høstvekster må de sås senest innen 20. september. Arealer som båndlegges av krav 2, 3, 4 og 5 inngår i 60 % av foretakets fulldyrkede areal.

Figur 1 Skjerm bilde av miljøkravene

- a. *Flomutsatte arealer*: Arealer som oversvømmes jevnlig, minst en gang hvert 10. år, i forbindelse med høy vannføring i vassdragene.
- b. *Vassdrag*: Fjord, innsjø, vann, dam, tjern, elv, foss, bekk med og uten årssikker vannføring.
- c. *Bufferzone*: Varig vegetasjon langs vassdrag (eng i omløp, busker eller trær), med minst 6 meters bredde, eller areal i stubb med minst 20 meters bredde (i tidsrommet etter innhøsting til våronn året etter). Buffersonen kommer i tillegg til kravet om 2 meter vegetasjonssone i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.
- d. *Erosjonsutsatte dråg*: Forsenkninger på fulldyrket mark der overflateavrenning gir tydelige erosjonsspor dersom arealet ikke har tilstrekkelig erosjonsbeskyttelse.
- e. *Lett høstharving*: Harving som ikke er dypere enn 10 cm. Rett etter harvingen skal det være minst 30 % planterester i overflaten.
- f. *Direktesåing*: Såing uten forstyrrelser av jorda mellom såradene.

Figur 2 Bilde viser definisjonene i forskriften til regionale miljøkravene.

SMIL midler

Halden kommune fikk tildelt 1 million til SMIL – tiltak for 2023 fra Statsforvalter. Denne potten er nå fordelt på 13 søknader. Vi håper vi kan få tildelt noe mer midler til høsten og tar derfor imot flere søknader. [Logg inn/søknadsskjema](#)

Webinar om kompostering – spesielt aktuelt for deg med tørrgjødsel og talle

Bli med på webinar i kompostering! 18 april kl.13.00-14.00 arrangerer Statsforvalteren i Oslo og Viken webinar med NLR rådgiver Kari Bysveen. Hun forteller om hvordan du kan nyttiggjøre deg av tilgjengelige næringsstoffer på gården. Gratis deltakelse

[Meld deg på webinar i kompostering her.](#)

Lenke til webinar blir sendt ut til påmeldte dagen før webinar.

Fagmøte sprøyteteknikk

NLR Øst arrangerer to fagmøter onsdag 12. april om avdriftsreducerende dyser:

- 09:00-12:00 på Øsaker, Sarpsborg og
- 14:30-17:30 på Hvam, Nes.

Programmet vil om regelverket og veilederne, før det blir gjennomgang av sprøyteteknikk, avdriftsreducerende dyser og resultat fra utprøvinger og forsøk som er gjennomført. Jan Karstein Henriksen fra NLR Agder som har utført mange av disse forsøkene deltar, og vil komme gode råd om optimal sprøyteteknikk. Arrangementet vil vare i cirka 3 timer, og det er planlagt en pause med enkel servering midtveis. [Mer informasjon og påmelding finnes på hjemmesiden til NLR.](#)

Skogbruk

Tilskuddssatser for 2023

Tilskuddssatsene til skogbruk i Halden følger vedtatt tilskuddsstrategi, og er derfor uendret i forhold til 2022. Nytt av året er at tilskudd til suppleringsplanting er hevet fra 30% til 40% i 2023. Det er verdt å merke seg at tilskuddssatsene ikke er faste, og kan bli redusert i fall kommunens tilskuddsmidler blir brukt opp ved års slutt.

Markberedning

Det gis 35% i tilskudd til markberedning – maks 150 kr/daa.

<https://nibio.no/tema/skog/skogbehandling-og-skogskjotsel/foryngelse-av-skog/markberedning>

Nyplanting

For nyplanting kan det gis inntil 60 prosent tilskudd av medgåtte kostnader.

Det kan gis tilskudd for inntil 50 planter/daa utover et fastsatt bonitetsavhengig minimumstall.

Tabellen nedenfor viser minimum plantetall og intervall som utløser tilskudd på ulike boniteter.

Bonitet Minimums plantetall og intervall som utløser tilskudd:

<u>Bonitet</u>	<u>Plantetall</u>
26	220 – 270
23	220 – 270
20	200 – 250
17	180 – 230
14	160 – 210
11	130 – 180
8	100 – 150

Bonitet Minimumsplantetall og intervall som gir tilskudd etter markberedning:

<u>Bonitet</u>	<u>Plantetall</u>
26	198 – 248
23	198 – 248
20	180 – 230
17	162 – 212
14	144 – 194
11	117 – 167
8	90 – 140

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogskjotsel/planting/>

Suppleringsplanting

For suppleringsplanting kan det gis inntil 40 prosent av medgåtte kostnader.

Det kan gis tilskudd til suppleringsplanting for å komme opp på et minimum plantetall/daa på ulike boniteter.

Tilskuddet til suppleringsplanting etter denne ordningen kan bare gis der det er foretatt **nyplanting (førstegangsplanting)** først. Dette uavhengig av om det har vært en regulær

nyplanting (førstegangsplanting) eller en nyplanting (hjelpeskultur/førstegangsplanting) for å komplettere en naturforyngelse. Dette gjelder også uavhengig av hogstform

Tabellen nedenfor viser krav til minimum plantetall på ulike boniteter:

Bonitet Minimums plantetall/daa

26	220
23	220
20	200
17	180
14	160
11	130
8	100

Ungskogpleie

Des gis 35% støtte til ungsogpleie, maks beløp 250 kr/daa. Ved trehøyde over 10 meter, regnes ryddingen for forhåndsrydding. For å kontrollere at treantallet er riktig etter rydding brukes en stang på 3,99 m. Ved slå en sirkel og telle alle stammene i sirkelen og multiplisere med 20 – da får man antall stammer pr daa. Antall stammer skal da ligge mellom 150-250, avhengig av bonitet og om det planlegges tynning i bestandet.

<u>Bonitet</u>	<u>Med tynning</u>	<u>Uten tynning</u>
G26	250	180
G23	240	170
G20	220	150
G17	200	150
G14	190	150
G11	170	150
G8	160	150

[Ungskogpleie - Nibio](#)

Gjødsling av skog

Det gis inntil 50% tilskudd til gjødsling av skog. Gjødsling er kun aktuelt på middels produktiv mark og søknadsfristen er 15. september.

[Satser og frister for søknad om tilskudd til tettere planting og gjødsling 2023 | Statsforvalteren i Innlandet](#)